

Please note that the original language version of this page [de](#) has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

German

Swipe to change

Liikmesriigi õigus

Austria

Sissejuhatust – sellel teabelehel esitatakse teave Austria õigussüsteemi kohta ja antakse ülevaade Austria õigusest.

There is no official translation of the language version you are viewing.

You can access a machine translated version of this content here. Please note that it is only provided for contextual purposes. The owner of this page accepts no responsibility or liability whatsoever with regard to the quality of this machine translated text.

-----BulgarianSpanishCzechDanishEstonianGreekFrenchCroatianItalianLatvianLithuanianHungarianMalteseDutch
PolishPortugueseRomanianSlovakSlovenianFinnishSwedish

Õiguse allikad

Austria õigus põhineb eelkõige kirjalikul õigusel (*gesetztes Recht*). Tavaõigusel on seevastu väga piiratud roll. Kõrgeimate kohtute otsused annavad olulisi juhtnõre seaduste kohaldamiseks ja on suure tähtsusega, kuid kohtunikuõigust ametlikult õiguse allikana ei tunnustata.

Austria põhiseaduses on sätestatud, et rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud normid on Austria föderaalõiguse osa ja et **rahvusvahelised lepingud** tuleb võtta Austria õigussüsteemi üle (üldkorras või erimenetlusega). Rahvusvahelise lepingu sätete asetuse riigisisese õigussüsteemis määrab nende sätete sisu.

Selleks et rahvusnõukogu (*Nationalrat* – Austria parlamendi alamkoda) saaks heaks kiita rahvusvahelised lepingud, mis muudavad või täiendavad põhiseadust, on vaja samasugust kvalifitseeritud häälteenamust nagu föderaalsete konstitutsiooniliste seaduste puhul. Seadust muutvate või täiendavate rahvusvaheliste lepingute korral kehtivad samasugused kvooruminõuded nagu seaduste korral.

Rahvusvahelisi lepingud sõlmib põhimõtteliselt liidupresident föderaalvalitsuse või föderaalvalitsuse volitatud liiduministri ettepanekul. Poliitilised, õigusakte muutvad või õigusakte täiendavad rahvusvahelised lepingud peavad saama rahvusnõukogult eelneva nõusoleku. Liidupresident võib volitada föderaalvalitsust või selle pädevaid liikmeid sõlmima teatavaid rahvusvahelisi lepinguid, mis ei ole poliitilised ning millega ei muudeta ega täiendata õigusakte. Austria põhiseaduse kohaselt kehtib **kõigil üheksal liidumaal** (*Bundesländer*) lisaks föderaalsele konstitutsiooniõigusele ka **liidumaa enda konstitutsiooniõigus**. Liidumaa konstitutsiooniõigus ei tohi olla föderaalse konstitutsiooniõigusega vastuolus ning seega **allub** sellele. Tegelikult siiski selline föderaalsete ja liidumaa seaduste tähtsusjärjestus puudub. Alates 1988. aastast võivad liidumaad sõlmida rahvusvahelisi lepinguid liidumaa pädevusse kuuluvates valdkondades. Välisasjades on selline õigus siiski föderaalvalitsusel.

Õigusaktide liigid – õigusnormide hierarhia

Föderaalse konstitutsioonilise õigusakti vastuvõtmine eeldab tavaliselt rahvusnõukogu saadikute kahekolmandikulist häälteenamust, kusjuures hääletamise ajal peavad kohal viibima vähemalt pooled liikmed. Lisaks tuleb sel viisil vastu võetud õigusaktile sõnaselgelt viidata kui „konstitutsioonilisele seadusele“ või „põhiseaduse sättele“.

Seevastu selleks, et föderaalseaduse sätet käsitlev resolutsioon oleks kehtiv, on vajalik absoluutne häälteenamust, kusjuures hääletamise ajal peab kohal viibima vähemalt üks kolmandik rahvusnõukogu liikmetest.

1. Põhiseaduse aluspõhimõtted

Austria õigussüsteemi kõige olulisemad sätted on järgmised Austria põhiseaduse aluspõhimõtted (*Grundprinzipien*):

demokraatia,
võimude lahusus,
õigusriik,
vabariiklus,
föderaalriik ja
liberaalsus.

Kõik nimetatud aluspõhimõtted kokku on aluseks **põhiseaduslikule korrale** (*verfassungsrechtliche Grundordnung*).

Nende põhiseaduslik tähtsus on suur. Kui **põhiseaduse muudatuse** tulemusel jäetakse üks aluspõhimõtetest kõrvale või muudetakse märkimisväärselt nende põhimõtete vahelisi seoseid, peetakse seda põhiseaduse põhjalikuks muutmiseks, mille jaoks **on vaja korraldada rahvahääletus**.

2. Euroopa Liidu esmane ja teisene õigus

Austria ühines Euroopa Liiduga 1. jaanuaril 1995 ja sellega kaasnes Austria põhiseaduse põhjalik muutmine. Ühinemisest alates ei ole Austria õigussüsteem põhinenud üksnes Austria konstitutsiooniõigusel, vaid ka ELi õigusel (**konstitutsiooniline dualism**). Valdava seisukoha järgi **on liidu õigus esimuslik riigisisese õiguse** ja ka tavalise föderaalse konstitutsiooniõiguse **ees**, kuid mitte põhiseaduse aluspõhimõtete ees.

3. „Tavaline“ föderaalne konstitutsiooniõigus

Konstitutsiooniõigus sätestab poliitilise tegevuse mängureeglid. Sellega määratakse kindlaks: seadusandlik menetlus, kõrgeimate riigivõimuorganite õiguslik seisund, föderaalvalitsuse ja liidumaa suhted seadusandlikus menetluses ja õiguse kohaldamisel ning üldkohtute järelevalve valitsuse tegevuse üle.

4. Föderaalseadused

Põhiseaduses sätestatud õigusriigi põhimõtte kohaselt tuleb õigust haldusasutustes ja kohtutes kohaldada kooskõlas seadusega. Põhiseadusega on seadusandlik võim jagatud föderaalvalitsuse ja liidumaa vahel.

5. Määrused

Määrused (*Verordnungen*) on **haldusasutuste väljaantavad üldised õigusnormid**, mis on siduvad kõikidele õigussubjektidele. Põhiseadusega on ette nähtud üldine volitus anda rakendusmäärusi, millega täpsustatakse üldisemaid norme, enamasti seadusi. Seadusi muutvaid või täiendavaid määrusi võib anda vaid põhiseaduses selgelt sõnastatud volituse alusel.

6. Otsused

Otsused (*Bescheide*) on eeskätt õiguse kohaldamiseks antavad haldusaktid, mis on adresseeritud vaid neis nimetatud isikutele.

Institutsiooniline raamistik

Seadusandjad

Põhiseadusega on võim jaotatud föderaalvalitsuse ja liidumaade vahel ning sellest tulenevalt osalevad seadusandlikus menetluses mitmesugused organid.

Rahvusnõukogu võtab vastu föderaalseid õigusakte, tavaliselt **liidunõukogu** (*Bundesrat* – Austria Parlamendi ülemkoda) osalusel. Rahvusnõukogu 183 liiget valib otse rahvas. Liidunõukogu valivad aga liidumaade maapäevad (*Landtage*). Üldjuhul on liidunõukogul üksnes õigus esitada seaduseelnõu kohta vastuväide.

Liidumaade seadusi võtavad vastu liidumaade maapäevad.

Seadusandlik menetlus

Seaduseelnõusid võivad rahvusnõukogule esitada:

rahvusnõukogu liikmed (rahvusnõukogu liikme seaduseelnõu),

föderaalvalitsus (valitsuse seaduseelnõu) või

liidunõukogu.

Lisaks tuleb rahvusnõukogule arutamiseks esitada seaduse algatamise avaldus, millele on alla kirjutanud vähemalt 100 000 valimisõiguslikku isikut või üks kuuendik kolme liidumaa valimisõiguslikest isikutest.

Tegelikult teeb enamiku **seadusandlike algatusi föderaalvalitsus**. Föderaalvalitsuse seaduseelnõu vastuvõtmiseks on vajalik föderaalvalitsuse (ministrite kabineti) ühehäälneline otsus. Enne kui valitsus asjaomase ministri koostatud elnõu heaks kiidab, kutsutakse teisi osalisi (nt liidumaad või sidusrühmad) üles märkusi esitada.

Rahvusnõukogu vastuvõetud seaduseelnõu peab heaks kiitma liidunõukogu. (Föderaalsete eelarveseaduste elnõusid ei tule liidunõukogule esitada – rahvusnõukogu föderaalne suveräänsus.) Seejärel esitab liidukantsler seaduseelnõu presidendile **kinnitamiseks**.

Rahvusnõukogu võib panna seaduseelnõu **rahvahääletusele**. Rahvahääletust võib nõuda ka rahvusnõukogu liikmete enamus. Sellisel juhul tuleb seaduseelnõule, mille rahvusnõukogu on juba vastu võtnud, saada enne selle kinnitamist heakskiit ka rahvahääletusel. Lisaks tuleb rahvahääletus korraldada iga kord, kui põhiseadust põhjalikult muudetakse.

Põhiseadusega kooskõlas oleva seaduse kinnitab oma allkirjaga liidupresident. **Kinnituseks** on vajalik ka liidukantsleri allkiri.

Pärast liidukantsleri allkirja saamist avaldatakse föderaalseadus ametlikus väljaandes *Bundesgesetzblatt*. Kui seaduses ei ole teisiti sätestatud (tagasiulatava jõuga või jõustumiskuupäevaga (*vacatio legis*)), **jõustub** see päev pärast ametlikus väljaandes avaldamise päeva ja pärast selle väljaande avaldamist.

Seaduse võib sõnaselgelt **kehtetuks tunnistada** (ametlik kehtetuks tunnistamine) või võtta vastu uue seaduse, millega reguleeritakse seadusega varem juba reguleeritud valdkonda teisiti ilma varasemat seadust ametlikult kehtetuks tunnistamata (sisuline kehtetuks tunnistamine) (*lex posterior derogat legi priori*).

Erinormid on üldnormide ees esimuslikud (*lex specialis derogat legi generali*). Seaduse kehtivusaja võib sätestada ka seaduses endas.

Õigusaktide andmebaasid

Austria Vabariigi õigusteabesüsteem (*Rechtsinformationssystem des Bundes*, RIS), mida haldab **digitaal- ja majandusasjade föderaalministeerium**, võimaldab Austria õigusaktidele veebis juurde pääseda.

Kas juurdepääs andmebaasile on tasuta?

Juurdepääs veebisaidile [Rechtsinformationssystem des Bundes](#) (RIS) on tasuta.

Sisu lühikirjeldus

Austria Vabariigi õigusteabesüsteem sisaldab järgmist teavet.

Föderaalõigus

Föderaalseadused (konsolideeritud versioonid)

Austria ametliku väljaande *Bundesgesetzblatt* autentne versioon alates 2004. aastast

Austria ametlik väljaanne 1945–2003

Ametlikud väljaanded (*Reichs-, Staats- ja Bundesgesetzblatt*) 1848–1940

1740.–1848. aasta õigusnormide kogud (välised)

Saksamaa ametlikud väljaanded (*Reichsgesetzblatt*) 1919–1945 (välised)

Seaduseelnõud (*Begutachtungsentwürfe*)

Valitsuse seaduseelnõud (*Regierungsvorlagen*)

Liidumaade õigus

Liidumaade seadused (konsolideeritud versioonid)

Liidumaade autentset ja mitteautentset ametlikud väljaanded (*Landesgesetzblätter*; eri ajavahemikud)

Omaavalitsuste õigus – järgmiste liidumaade omaavalitsuste valitud õigusnormid:

Kärnten (kõik omaavalitsused)

Alam-Austria (Niederösterreich)

Ülem-Austria (Oberösterreich)

Salzburg

Tirol (Steiermark)

Viin (Wien)

Kohtuotsused

Konstitutsioonikohus (*Verfassungsgerichtshof*, VfGH)

Austria kõrgeim halduskohus (*Verwaltungsgerichtshof*, VwGH)

Kõrgeima halduskohtu normide nimekiri (*Normenliste*)

Austria kõrgeima üldkohtu (*Oberster Gerichtshof*, OGH), liidumaade kõrgeimate kohtute (*Oberlandsgerichte*, OLG), liidumaade kohtute (*Landesgerichte*, LG), esimese astme kohtute (*Bezirksgerichte*, BG) ning kõrgema patendi- ja kaubamärgikoja (*Oberster Patent- und Markensenat*, OPMS) otsused, samuti

rahvusvahelised kohtuotsused

Föderaalne halduskohus (*Bundesverwaltungsgericht*, BVwG)

Liidumaade halduskohtud (*Landesverwaltungsgerichte*, LVwG)

Föderaalne maksukohus (*Bundesfinanzgericht*, väline kohus)

Andmekaitseamet (enne 2014. aastat andmekaitsekomisjon)

Distiiplinaarkomisjonid, kõrgem distiiplinaarkomisjon, apellatsioonikomisjon (*Disziplinarkommissionen*, *Disziplinaroberkommission*, *Berufungskommission*)

Töötajate esinduse järelevalveamet (*Personalvertretungsaufsichtsbehörde*) (enne 2014. aastat töötajate esinduse järelevalvekomisjon (*Personalvertretungs-Aufsichtskommission*))

Võrdse kohtlemise asjade komisjonid (*Gleichbehandlungskommissionen*) alates 2014. aastast

Võrdse kohtlemise asjade komisjonid (*Gleichbehandlungskommissionen*) alates 2008. aastast (välised)

Sõltumatu maksukoha (*Unabhängiger Finanzsenat*) finantsdokumendid (välised)

Sõltumatute halduskodade (*Unabhängige Verwaltungssenate*) valitud lahendid 1991–2013

Varjupaigakohus (*Asylgerichtshof*) 2008. aasta juulist kuni 2013. aastani

Sõltumatu föderaalne varjupaigaasjade koja (*Unabhängiger Bundesasylsenat*) valitud lahendid 1998. aastast kuni 2008. aasta juuni lõpuni

Keskkonnaasjade koja (*Umweltsenat*) valitud lahendid 1994–2013

Föderaalsete ringhäälingukoja (*Bundeskommunikationssenate*) valitud otsused 2001–2013

Riigihangete kontrolliasutuste (*Vergabekontrollbehörden*) valitud otsused kuni 2013. aastani

Kõrgeima üld- ja kassatsioonikohtu (*Oberster Gerichts- und Kassationshof*) lahendid tsiviil- ja kriminaalasjades 1885–1897 (välised)

Austria keiserliku kohtu (*Reichsgericht*) otsused 1869–1918 (välised)

Austria halduskohtu (*Verfassungsgerichtshof*) otsused 1919–1979 (välised)

Austria halduskohtu (*Verwaltungsgerichtshof*) otsused 1876–1934 (välised)

Muud teadaanded

Majandustegevuse seaduse (*Gewerbeordnung*) kohased käsitöömeistrite ja kutsepädevuse eksamineerimise eeskirjad

Sotsiaalkindlustussüsteemi käsitlevad autentsed ametlikud teadaanded alates 2002. aastast

Tervishoiutaristu kavad (ÖSG, RSG)

Ametlikud veterinaarbulletäänid (AVN) alates 15. septembrist 2004

Üldised ringkirjad (*Erlässe*)

Föderaalministeeriumide ringkirjad

Föderaalsete rahandusministri direktiivid ja ringkirjad (välised)

Föderaalsete töö-, sotsiaal-, tervise- ja tarbijakaitse ministeeriumi (*Bundesministerium für Arbeit, Soziales, Gesundheit und Konsumentenschutz*) ringkirjad, mis käsitlevad sotsiaalkindlustusküsimusi (välised)

Austria seadused

Mõned Austria seadused on kättesaadavad ka inglise keeles.

Lisateave

Lisateavet võib saada veebisaidilt [Rechtsinformationssystem des Bundes](#).

Viimati uuendatud: 13/09/2021

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.